Пише: Економист
среда, 27 јун 2012 20:40

(Економист, 23.6.2012)

Дејвид Камерон не жели да Британија изађе из Европске уније, мада она зна и да га разбесни, а плаши се и од тога да би га експлозија еврозоне могла коштати губитка избора. Његов партнер из странке Либералних демократа Ник Клег је про-европљанин. Ни вођа лабуристичке странке, Ед Милибенд, не жели излазак из ЕУ. Господин Милибенд је и по свом инстинкту европски социјал-демократа (рођаци су му избегли холокауст), а и по својој логици је такав, јер на ЕУ гледа као на начин да се људима пруже нека добра – као што је нпр. активност око климатских промена.

Па ипак, шансе да Британија изађе из ЕУ током неколико следећих година су веће него икада. Брикзит [1] прети из више разлога. Пре свега, Британија се никада није заљубљивала у Европу, и на првом месту је меркала трошкове насупрот економским користима. Баш сада, на ЕУ се гледа као на случај “пиши пропало“ (мада и британске финансије једва да су у добром стању).

На другом месту, ако чланице евро-зоне превазиђу своје разлике и дубље се интегришу, оне би биле те које би могле напустити Британију, посебно у случају ако њихова интеграција доведе до раздвајања оног заједничког тржишта које и јесте основица чланства Британије у ЕУ. Господин Камерон и његов министар финансија, Џорџ Осборн, могу да причају о “немилосрдној логици“ јединственог тржишта која налаже да јачи чланови подупиру слабије. Али – има стаза европских интеграција којима ниједна влада под вођством г. Камерона (па, уосталом, ни г. Милибенда) не може кренути. У врховима Конзервативне и Лабуристичке странке, економском дебатом доминирају они који су на евро гледали као на катастрофу и који мисле да су [сада] добили за право. И јавност се с тим слаже, мада убеђење јавности има мање везе са економијом, а више са мизантропијом: Британцима се јужни Европљани не допадају баш толико да би желели да им понуде фискални пакт; Британци ионако никада нису веровали да и остали богати северњаци Европе у дубини душе на то другачије гледају.

Према томе, може се разумети извесна пасивност британских политичара. Ипак, ако је Британија сада ближе изласку из ЕУ но раније, њени политичари сносе у једном важном погледу кривицу за то. Забрињавајући број британских народних посланика изгледа да верује да – као неки сретан резултат ове кризе – Британија може уцењивачки да изнуди повољније услове за своје [даље] чланство.

Садашњи министар спољних послова, Вилијем Хејг, као вођа конзервативаца 1998. прорекао је да ће се заједничка [европска] валута претворити у "запаљену зграду без излаза" (и то у говору који му је највећим делом написао тадашњи млади сарадник – нико други него Џорџ Осборн). Сада, када је евро у пожару, неки конзервативни евроскептици хоће да се паркирају "испред хидранта за воду", блокирајући тако промене уговора које би ојачале ту валуту, и да остану ту – осим у случају ако ЕУ врати низ овлашћења под британску контролу. Средство које користе за ту уцену је "референдумска брава" – она је прошле године озакоњена у Британији и гарантује да ће се у земљи одржавати опште гласање о сваком будућем преношењу овлашћења из Вестминстера у Брисел. Чисто технички посматрано, планови спаса евро-зоне би се могли исцртати тако да се избегну преношења овлашћења из Британије. Али, неки конзервативци, укључујући чак – како се прича – и неке министре, рекли су г. Камерону да би коренита интеграција еврозоне толико изменила односе Британије са Европом да се у сваком случају мора одржати референдум о томе.

Вођи конзервативаца мисле да могу да победе у тој расправи. Истовремено, мисле и да могу одбацити позиве других евроскептика да се одржи директан референдум за останак ЕУ или против њега, тврдећи да би то било погрешно питање у тренутку када се структуре Европе тако брзо мењају.

Такве аргументе је доста лако побити. Већина конзервативних посланика не жели директан излазак из ЕУ. Они желе лабавије везе са ЕУ, што укључује и јединствено тржиште, али – без оних ствари које им се не допадају, као што су прописи о животној средини и прописи о запошљавању, као и велики доприноси буџету ЕУ. Већина њих исто тако схвата да она уцењивачка стратегија блокирања "ватрогасних хидраната" – и то још примењена на врхунцу глобалне економске кризе – носи са собом ризике.

[redacted]